

2000
2250
JK

ITOIZMUS ÉS CIONIZMUS

IRTA

BEREGI ÁRMIN

a Magyarországi Cionista Szervezet
elnöke



Ara: 30 fillér

BUDAPEST, 1912
A ZSIDÓ SZEMLE KIADÁSA

A Magyarországi Cionista Szervezet központi irodája:
oo BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 36. oo

A szervezet tagja lehet mindenki, aki a sékelt, azaz az évi tagdíjat megfizeti. Az évi tagsági díj 4 kor.

A szervezet hivatalos lapja: a »ZSIDÓ SZEMLE«
Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési ára egész évre 6 korona. oo Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Király-u. 36. Mutatványszám ingyen.

Taggyűjtő ivvel és mindennemű felvilágosítással a
oo központi iroda szolgál. oo

R 807

- R/830



Itoizmus és Cionizmus.

Utóbbi időben az egyik, főképen hitközségi ügyekkel foglalkozó izr. felekezeti lap, amelyik különben nem szokott a külföldön élő zsidósággal érdemileg foglalkozni, amelyik hatalmas zsidó mozgalmakat egyszerűen nemlétezőknek tüntetett fel olvasói előtt, és tévutra vezette az egyedül belőle táplálkozó honi zsidóságot, szokatlan hévvel és érthetetlen buzgalommal portál olyan mozgalmat — az Ito-t — amelyről akkor, amikor e mozgalom sokkal érettebb és biztosabb helyzetben volt mint ma, tudomást sem vett.

Határozottan állíthatjuk, hogy az egész mozgolódás, amely Magyarország zsidóságát a már régen csődöt mondott Ito „zászlaja“ alá akarja toborozni, csupán a honi zsidóság tájékozatlanságára épít. A mozgalom élesztője jól tudja azt, amit olvasó közönsége előtt féltve titkol, hogy az Ito nem áll másból, mint a genialis, de bohém felületességű Zangwill-ből és egynéhány régi cionistából, akiket Zangwill fényes tolla és ötletessége elvakított és eltérített eredeti újáról. Jól tudja az is, hogy a cionista mozgalomból kivált kb. 30.000 Itoista régen, testületileg visszatért a cionista szervezet kebelébe. Jól tudja azt is, hogy **az egész világon sehol, de sehol nincsen Ito mozgalom.** Sem párt, sem szervezet, sem munkálkodás, mióta **elfogvott** a londoni Rotschild által adományozott 250.000 korona. Jól tudja azt is, hogy az Ito eddigi minden exotikus terve megbukott: képtelenségnek bizonyult akármilyen szép színekkel ecsetelte Zangwill, a remek tollu regényíró.

De minderről a honi zsidóságot nem értesítik. Arról sem, hogy a befolyó 4 és 100 koronás kis pénzekről, honi propaganda céljaira lemondott Zangwill

abból a célból, hogy a nagy pénzeket, a milliókat tudja majd meőmozdítani.

A „Magyar Ito“ szerveője jól tudja azt, hogy az Itonak nemcsak multja csupa lehetetlenség és jővendője, valamint jelen tervei is azok, hanem, hogy a lényege hibás, mert minden szociologiai, sőt gazdasági alapelvvel ellenkezik.

Minden nyílt szemű szemlélő meggyőződhetik arról, hogy a magyar Ito nem is pozitív célból alakult, hanem abból a célból, hogy a magyar cionizmusnak gátat kísértsen vetni.

Ma, amikor a cionista mozgalom a gazdasági és szociális kérdéseket helyezte előtérbe és a politikaiak automatikusan háttérbe szorultak, ma, amikor a cionista mozgalom csakis abban különbözik a territorialista valomtól, hogy míg ez utóbbinak sem terve, sem szerve, sem territoriuma nincsen, ahová letelepítse a reá szoruló zsidóságot: a cionista mozgalomnak hatalmas szervezete van és van territoriuma, a zsidóság multjának, fénykorának helyszíne Palesztina, ahol hatalmas fellendülésben máris fejlődik a zsidó nép, a zsidó nyelv, a zsidó tudomány, a zsidó művészet.

Ma csak a tájékozatlanokat lehet a téveszínékek megnyerni.

Mi kötelességet teljesítünk, amikor a következőkben a cionista és itoista mozgalmakat szembe állítjuk egymással és kellő világításban mutatunk mindkettő jelentőségének mibenlétére.

*

A cionizmus két indító okból keletkezett. Egyik volt a zsidóság végtelen nyomora, amely még máig sem szűnt meő hanem sok helyt fokozódott; másik volt a zsidóság multjához, történetéhez, őseihez való törhetlen ragaszkodása, ami a mai napig, az utolsó husz év óta sohasem remélt intenzitásúvá emelkedett. A cionizmus célja volt és mai napig is az, hogy *a zsidóságnak közjogilag biztosított otthont szerezzen Palesztinában*. Eleinte csak a török szultán patensére lett volna szükség és ennek megszerzése céljából cionista pénzintézetek és intézmények létesültek, amelyek azonban a török alkotmányosság lehe-

Országos Rabbiképz - Zsidó Egyetem Könyvtára

letére mai működésüket vették fel: cél a zsidóság letelepítése és a letelepítettek megerősítése Palesztinában. A cionizmus első eredményei inkább lelki és szellemiek voltak, amelyek legszebb aratásukat abban nyerték, hogy az egész világ zsidóságát meghódították, hogy szimpatikus lett a cionizmus, hogy köztudatba ment a zsidóság *egységes és népi fogalma*, hogy egy óhajban egyesítette a kerek föld zsidóságát: a zsidó népet otthonhoz segíteni. Meghódította a nemzsidókat, nagy egyéneket és azok előtt, akik nem tájékozatlanok: a legszélsőségesebb helyekről jött vélemények oszlatták el a Palesztinához fűződő bizalmatlanságot.

Palesztina-cionizmus ellen a következő érveket hányták fel az assimilálni akarók: 1. a zsidóság nem nép, tehát nem lehet letelepíteni; 2. Palesztina nem alkalmas a letelepítésre, mert terméketlen; 3. Palesztinát a török kormány úgy sem engedi át letelepítésre; 4. és ha engedné is, a keresztényvilág féltékenysége esetleg fegyverrel is elűzné szent helyeiről a zsidóságot.

Az első ellenérvet legyőzte a korszellem, ami ellen csak a magyarországi vakok küzdenek még addig, amíg rá sziükségük van. A második ellenérvet legyőzik és legyőzték azok a statisztikai adatok és konzuli jelentések, amelyek szerint Palesztina mai lakosságának száma a világon páratlanul álló emelkedésben van; Palesztina termése 10 év óta több, mint két és félszeresére emelkedett; Palesztina olyan bőven termi a szőlőt, narancsot, olajat, hogy nehezen tudja terményeit elhelyezni; Palesztinában francia és német, valamint török vállalatok vetekednek, hogy vasútépítő, villamos, vízvezeték etc. engedélyeket kapjanak; Jeruzsálem, Jaffa, Haiffa kulturközpontok, ahol folyton jobban és jobban lüktet a zsidó népi élet, amelyet táplál a zsidó gyarmatokból kidobható szeretet és mindenhol odaáramló zsidó-melleg. A harmadik ellenérvet legyőzik az alkotmányos Törökország hivatalos képviselőinek, kormányfőinek, minisztereinek nyilatkozatai, akiknek véleményét abban foglalhatjuk össze, hogy „örülnek, ha a zsidóság, amelynek minden közép- és újkorbéli üldöztetésnél menedékhelyet nyújtottak, újból hozzájuk

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

fordul és elhanyagolt területeiket *mindkét fél javára* felvirágoztatja.“

A negyedik ellenérvet legyőzik azok a nyilatkozatok, amelyeket uralkodók és a korszellem megteremtői és vivői mondtak.

Ezek közül csak XIII. Leó pápa nyilatkozatát idézzük, aki azt mondta, hogy: „Égyedül a zsidó nemzet méltó arra, hogy a kereszténység szent helyeinek, amelyek az ő szent helyeikhez olyan közel vannak, őrizője legyen.“

Az Ito.-mozgalm akkor keletkezett, amikor a cionista szervezetnek Ugandát felajánlotta az angol kormány.

Expedíció vizsgálta meg a tartományt. Rossznak találta és visszaútasította. Zangwill és társai, akik türelmetlenül várták a cionista mozgalom megoldását és feltétel nélkül, *azonnalra* akarták az ezredévek óta elrontott helyzetet megjavítani, a cionista mozgalomból kiváltak és azzal a programmal, hogy *bárhol a földkereken megalapítandó a zsidó nemzet jövő hazája*, (mert a zsidókérdés csak *territorium* kérdése) megcsinálták a *Territorialista* mozgalmat... És az angol kormány, amely az osztrák alattvaló Herzl-nek felajánlotta angol protektorátussal Ugandát s neki személyesen a kormányzóságot, olyképen, hogy az angol lordok házában helye legyen...; az angol alattvaló Zangwillel nem állott szóba. Azóta az Itó. mindent megpróbált. A föld minden részében keresett territóriumot és vagy nyolc ízben győződhetett meg arról, hogy vagy egyáltalában rossz területet szemelt ki, amelyet tulajdonosa zsidó vérrel akart megtermékenyíteni, vagy pedig a zsidókat politikai célokra felhasználni, vagy pedig a terület nem volt kapható.

Az Itó. ilyenén kapkodásai teljesen aláásták hitelét, úgy hogy az utolsó „világkongresszuson“ 30-nál kevesebben voltak jelen, azok is majdnem kivétel nélkül, régi kipróbált cionisták, azonban csupán, mint meghívottak jelentek meg, nem pedig, mint valamely nagy csoport képviselői.

Az Itó. vezetősége belátva, hogy egyesek nem Országos Rabbiképz - Zsidó Egyetem Könyvtára

csinálhatnak mozgalmat és a nagy dolgokban tömegre van szükség, a cionista mozgalom kárhoztott fegyvereit vette elő és azokkal kezdi az új küzdelmet. De hozzá nem méltó fegyvereket használ. Beszéltet Galvestonról ilyképen: „Megszereztük Galveston tartományt, Texasban, hogy ott megkezdjük a telepítést!” Az olvasó azt hihetné, hogy szereztek a zsidóság számára birtokolható területet, pedig nincsen másról szó, minthogy letelepedési engedélyt szerzett a mozgalom e helyen, abból a célból, hogy ott ipari vagy földmives munkát végezzenek Oroszországból, saját költségükön odautazó zsidók.

Bolgár-Lessing ugyanezt tudta volna elérni, azonban talán kedvezőbb feltételekkel.

Beszéltet az Itó. Angoláról is. A „szakértők” szemelték ki. Nyugatafrika partján terül el. Hatszáz év óta a portugáloké és a mai napig rabszolgakereskedés virágzik rajta. Legnagyobb részén állandó a mocsárláz és normális hőmérséklete 24—32 fok. 600 év óta csak 9000 fehérbőrű tudott megtelepedni raja, s azok is, amint összeszerezték valami vagyont, futva menekülnek a sárgaláz elől.

Ilyen kísérletekbe öli az Itó. az értékes energiákat és az értékes pénzeket.

De hiszen nem is erről, nem esetekről van szó, hanem arról, hogy képtelenség, délibáb hajszolás az Itó. munkája.

A zsidókérdés megoldása, régen hebizonyult, nem *csak* terület kérdése, hanem mindannak a kérdése, amely a *zsidó* fogalom köré csoportosul. A zsidó mult, a zsidó törénelem és hagyomány, a köz tudatban élő zsidó föld, a zsidó néplélek és legeslegutóljára a zsidónyomor az, ami kielégítésre vár. Minden előzőnek folytonossága az, ami az utolsót elsőrangúvá teszi és kielégíti.

A történelem és a közelmult megmutatta, hogy a territórium szerzése nem megoldás. Politikai jogokban szükölködő zsidók mindenkori helyzete kétes, még akkor is, ha territóriumuk van.

A gyarmatosítás csődöt mondott minden helyen. Az argentinai és canadai gyarmatok nem mások, mint zsidó telepek, amelyek fejlődésre képtelenek, mert a fenntartó tőkék kimerültek. Ellenben az anti-

szemitizmus virágzik rajtuk. A gyarmatosok utolsó tehenüket kell, hogy eladják, hogy a földbérlet részletét törleszthessék. Minden gyarmatos provizórikusnak tekinti helyzetét; felvándorol a nagyvárosokba, hogy ipari munkás lehessen.

Az Itó. vezetője azt mondja, hogy az Itó. nem szónoklat és nem nacionalista vita, mint a cionizmus, hanem „territórium“, és ezt akkor mondja, amikor territórium nélkül Leedsben egy zsidó népgyűlésen szónokol; és akkor, amikor a „szónokló“ cionisták ősrégi territóriumon, Palesztinában, sok ezer letelepített orosz és román zsidó segítségével, újabb 40.000 jémeni zsidót szándékoznak letelepíteni.

Hiszen nem gúnyból, de érdekessége miatt, szembeállítjuk e mozgalnak munkásságát!

Az Itó. keres territoriumot, Uganda, Cireneica, Sinai, Galveston, Angola; Ausztrália, Afrika vadonjaiban a világ végén, távol minden közlekedéstől és az ereleti zsidó miliőtől, hogy azt zsidóvá tegye — a cionistamozgalom megtalálta a zsidóság ősi fészkeiben e territóriumot, amely most olyan helyzetben van, hogy „haza“ várja minden oda kívánczó fiát.

Az Itó - mindenki saját költségén - letelepít ideiglenesen orosz zsidókat Galvestonban, ahol ugyanaz vár rájuk, mint a kivándorló magyar és tót hazánkiára ugyanott. — a cionistamozgalom Palesztinában letelepített koldusokból héberül beszélő, zsidó parasztokat nevel, akik nem véletlen esélyeitől függően, hanem okszerű gazdálkodással egy dr. Franz Oppenheimer által megalapozott szociális mintagazdaság keretei közt válnak a zsidótársadalom magabíró birtokos tagjaivá.

Az Itó eddigi minden kísérlete oda irányult, hogy egy nemzeti állam félreeső területére, gyarmatára helyezze a zsidóságot, ahol a legjobb esetben az állam népéhez assimilálódó, majd benne elvesző csoportjává válhatik a zsidóság, avagy, mint a történelem tanúskodik az antiszemitizmust váltván ki, tovább bolyonghat végeélja felé; — a cionista-mozgalom Palesztinában a zsidóság ősi földién telepíti le az Oroszországi és romániai ghetto menekülő zsidóit, olyan földön, ahol zsidó kultúra, zsidó műveltség, zsidó, még pedig héber iskola, elemi, kereskedelmi,

polgári, gimnásium, ipariskola, technika várja a kergetetteket, ahol mód nyújtatik, hogy dolgozzék, mód nyújtatik, hogy megmaradjon, hogy zsidó maradjon, s ha nem teljességben az, hogy azzá lehessen. A palesztinai hatóságok, mint egy értékes népet, tárt karokkal várják a zsidót és meggyőződtek arról, hogy csupa érték az, ami a zsidó kolóniákból, zsidó falvakból, városrészekből kiárad, ami hivatta van Palesztinát feltámasztani és idők múltával régi fényében is visszaállítani.

. Jeruzsálem új kormányzója kijelentette, hogy nagy öröme szolgál a zsidóság fejlődése; az a főtörekvése, hogy az elismert négy nemzet, a török, arab, albán és zsidó, jó egyetértésben legyen és felvirágozzék. A nemes zsidónemzet — ugymond — törekedjék önállóságra, szervezzen külön városi hatóságokat, külön csendőrséget és a kolóniákból rövidesen virágzó községek, *községeknek elismert* telepek lehetnek községi önkormányzattal.

Telát úgy látszik, hogy a cionizmus mégsem *csak* szónoklás és csak vitatkozás, hanem hatalmas fejlődés elő lépcsője. Az Itó. elkényzeredett orosz-zsidót utolsó rubelén Galvestonba visz, hogy ott ipari és mezőgazdasági nagy rablógazdálkodásokban foglalkoztassa, — a cionista-mozgalom ősei földére telepíti a zsidót, hogy az anyaföldtől magához térjen és egész ember legyen, politikai jogokkal bíró földműves zsidó-paraszt.

És hiába gúnyolódik Zangwill a megszámtolt olajfákon, ezek a fák ma erdőkké váltak, szintiszta olajuk gazdagságot teremt. Hiába gúnyolódik a tudatlanok serege a szőlőtökén, az Eukalyptuson, a buza-táblákon — az Eukalytusfák mocsarakból rétet teremtettek, a szőlőtöke gyümölcsét Anglia is fogyasztja, a narancs Amerikába elmegyen és a búza-tábla megszaportítja a zsidónép dicsőségét.

Mit akar már most Magyarországon az Itó?
Magyarországon a cionizmust elítélték, mert politikai mozgalom volt, most mikor a politikai szint a gazdasági megoldások háttérbe szorították és a cioniz-

Országos Rabbiképz. - Zsidó Egyetem Könyvtára

mus tulajdonképpen territorialista mozgalommá vált, olyanná, amely már kialakult szervekkel, (zsidó nemzeti alap, (3 millió) zsidó gyarmatosító bank (50 millió kor.); Palesztina Land Developpement Cie; stb.) meglévő és zsidó területen csupán gazdaságilag működik, most jön az u. n. magyar Itó., amely politikai eszközökkel akar négerföldeket a zsidóságnak megszerezni.

Az egész magyar-zsidó sajtó, irodalom, művészet a cionizmuson élösködik; kötetek, évfolyamok semmi mással, mint a cionista „ábrándozók“ műveivel, cionista költők és írók fordításaival, művészek festményeivel, szoborműveivel, kolóniák gazdaságainak leírásával foglalkoznak, és most jön a „magyar Itó.“ és azt mondja: az álmodozók. A cionisták hombárba gyűjtik a búzát, a rozsot; hajórakományoként szállítják a szőlőt, narancsot, ezerszám telepítik az orosz menekülteket és a yemeni éhenhalókat, míg az Itó. mocsárlázás oroszlán és krokodilvadászatra alkalmas négerföldeket áhít . . . és a cionisták az álmodozók.

Az egész magyarzsidó költészet „Ciónnak ormáról“ ábrándozik rímben és rím nélkül, de hogy Cion kenyeréhez segítse koldus testvéreit, arról nincsen szó, mert az őshaza misztikumain élösködők, úgy látszik féltik e misztikumot és a „vallás“ számára kiszajátítják; esetleg daczból gubát fordítanak és bár Dávid háriáját pengetik, Angola és Galveston felé kancsalítanak, míg a semmiről nem informált, vagy tévesen informált jó honi zsidóság — egy ideig — rakja ki, a „propaganda“ pénzeket. Ne félj jó magyar Izrael; a pénzed nem megy külföldre, itt marad, nálunk. És te, ki azt hiszed, hogy száz koronáért legalább egy hajójegy kikerül, ne félj, a pénz nem olajfára megy, hanem propaganda célokra. Visszakapod . . . nyomtatvány alakjában — amit újra megfizetsz.

A „magyar Itó“ különben — nyilvánvaló — hogy az évek óta felgyülemlett szimpatian élösködik, amelyet a cionista-mozgalomnak sikerült kivivnia, de amelyeket ez jóhiszeműen nem használt ki. Ime: a mi jelszavainkkal jönnék és e szavak nem tévesztik el hatásukat. Örülni kellene sikerünkön.

És mégis; szívből, lélekből kívánjuk, hogy bár
Országos Rabbiképz. - Zsidó Egyetem Könyvtára

valami lehetetlenség történnék. Bár sikerülne az Itó-nak az, ami kissé felületes, de nagylelkű és fáradhatlan vezetőjének eszménye: a zsidóág nagy tömegeit, egy helyen letelepíteni. Hiszen azonkívül, hogy zsidók vagyunk, az általános humanitást sem lehet elhanyagolnunk. És az Itó. programja az általános humanitásnak, az ideig-óráig (esetleg évekig) való segítség megfelel és elsőrendű követelmény az éhes gyomor megtöltése is. De a zsidónak, amelynek minden korban, egész léte az volt, hogy állati életét, vállalási, etikai, néperkölcsei érzésének alávetette, most, amikor választása van a között, hogy népi kulturéletet élhessen, most mindjárt és a történelembe kapcsolódhassék, ősei földén, virágzó, életadó *territóriumon* e a között, hogy fizikai természetétől idegen (aquatorialis) helyen, lelkétől idegen (történelem nélküli), állami fejlődéstől elzárt csakis degradálódó életet várjon kilátástalan, sőt meg nem lévő, véletlenül felbukkanó *territóriumon*, úgy választani fog és valószínűleg inkább ősi földjére, ősei porától szentelt földjére fog tömörülni és nem kíván assimilálódni sem a zsidó égető portugál ősök megbízhatatlan utódjaihoz, sem pedig a krokodilvadász néger, vagy a bivalyölő cow-boy társadalomhoz.

Lehet, hogy sikerül az Itó.-nak valami letelepítés, akármi *territóriumon* és a pernyi éhség lecsillapúl, úgy annál vehemensebben csap fel a Cion utáni, a zsidótársadalom utáni vágy azokban a letelepítettekben, ha marad bennük zsidószikra. — A kivándorlásra csábítottak éppen úgy fognak akarni Cion kultúréletébe kapcsolódni, mint a mai cionisták, mint az argentinai és canadai gyarmatosított zsidók, akik majd mindnyájan cionisták, s akik közül csak azok nem fizetik le *sékelüket*, akiket még mindig a nyomorúságos földhöz kötöttség bérfizetése nyom el.

Az Itó. elhagyta a cionizmust, de kerülő úton bár vissza fog térni szülőanyja ölébe.

Merkantil Nyomda Havas és Lechner Budapest, Német-u. 27.